

Riiklik vaktsiinikindlustussüsteem: kuidas hakkab toimima?

Anna Skobeleva, Ants Nõmper – EllexRaidla Advokaadibüroo

I. SISSEJUHATUS

27. detsembril 2020 algas Eestis vaktsineerimine COVID-19 vastu (1). Sellest on möödunud rohkem kui üks aasta ning manustatud on üle 1,9 miljoni vaktsiinidoosi (2). Olukorras, kus COVID-19-vaktsiinid suudeti välja töötada suhteliselt lühikese aja jooksul, võibki inimestel tekkida küsimus nende vaktsiinide ohutuse kohta. Ehkki kõik Eestis kasutusel olevad COVID-19-vaktsiinid on ohutud ning läbinud turule laskmiseks nõutavad uuringud, soovivad inimesed jätkuvalt teada, kas ja kuidas hakatakse vaktsineerimise järel tekkinud raskeid tervisekahjustusi hüvitama siis, kui need peaksid tekkima (3).

Vaktsiinikahjude fondi loomise teema kerkis üles mullu oktoobris, kui Riigikogu infotunnis küsiti peaminister Kaja Kallaselt vaktsiinikahjustuste fondi moodustamise võimaluse kohta (4). Peaminister väljendas algselt arvamust, et vaktsiinikahjustuste fondi loomine saadaks ühiskonnale vale signaali vaktsiinide ohutuse kohta, kuna viitaks vaktsiinide üllatuslike ja negatiivsete kõrvalmõjude olemasolule (5). Samal ajal märkis tervise- ja tööminister Tanel Kiik, et valitsuses polnud selle küsimusega seoses suurt vastasseisu ning oodati hoopis sisulist arutelu. Tema sõnul vastutas ta patsiendikindlustuse eelnõu valitsusse viimise eest, mis omakorda sisaldas juba vaktsiinikindlustuse loomise ettepanekuid (6). Vabariigi Valitsus toetas 2. detsembri 2021. aasta kabinetinõupidamisel tervise- ja tööministri ettepanekuid kindlustussüsteemi loomiseks ning 13. jaanuari 2022. aasta istungil kiitis Vabariigi Valitsus valminud

eelnõu heaks ja saatis arutamiseks Riigikogule (7, 8). Käesoleva artikli kirjutamise ajaks on eelnõu läbinud esimese lugemise (9).

Artikli eesmärk on tutvustada riikliku vaktsiinikindlustussüsteemi loomisega kaasnevaid muudatusi kahjuhüvitise taotlemise protsessis. Samuti on välja toodud vaktsiinikindlustuse rahastamise põhimõtted ning süsteemi väljatöötamise aluseks olnud rahvusvaheline praktika.

II. PRAEGUNE VAKTSIINIKAHJUDE HÜVITAMISE SÜSTEEM

Riikliku vaktsiinikindlustussüsteemi loomisega kaasnevate muudatuste paremaks mõistmiseks tuleb esmalt selgeks teha, kuidas vaktsineerimisest tingitud kahju hüvitamine on tänapäeval reguleeritud.

Praegu kehtiv nn tootjavastutuse süsteem näeb ette, et taotlus kahjuhüvitise saamiseks esitatakse otse ravimitootjale. Vaktsiinikahju eest hüvitise saamiseks peab taotleja tõendama, et kahju tekkis vaktsiini manustamise tagajärjel. Kahju põhjustanud terviserikke peab olema arst korralduslikult dokumenteeritud. Lisaks sellele lasub taotlejal kohustus tõendada vaktsiini puuduse olemasolu ning põhjusliku seose esinemist vaktsiini puuduse ja tekkinud kahju vahel. Kui ravimitootja ei pea kahjuhüvitise taotlust põhjendatuks, peab taotleja pöörduma hüvitise saamiseks kohtu poole. See on aga nii raha kui ka aega nõudev protsess, mille lõpptulemus on ennustamatu.

Kui inimene vajab abi taotluse koostamisel, siis võib ta esmalt pöörduda Raviameti poole. Ravi-

miamet saab selgitada, mis andmed on vajalikud taotluse koostamiseks ning vajaduse korral edastab inimesele ravimitootja kontaktid. Samas ei saa Raviamet inimest kohtus esindada.

Praegu kehtib COVID-19-vaktsiinide suhtes erireegel. Nimelt on vaktsiinitootja kohustatud teavitama riiki kahju hüvitamise taotluse esitamisest ning kaasama riigi kahju hüvitamise nõude lahendamise protsessi (7). Raviameti teabe kohaselt ei ole ükski Eesti inimene seni vaktsiinitootja poole kahju hüvitamise nõudega pöördunud (10). Riigi kaasamine kahju hüvitamise protsessi on vajalik, sest juhul, kui ravimitootja peaks vastutama ja patsiendile raha maksma, siis tekib ravimitootjal automaatselt nõue riigi vastu (11). Seega maksab lõppastmes vaktsiinikahju kinni ikkagi maksumaksja.

III. LOODAV RIIKLIK VAKTSIINIKINDLUSTUSSÜSTEEM

Eelnõuga luuakse riiklik vaktsiinikindlustussüsteem ning seeläbi muudetakse vaktsineerimise tagajärjel tervisekahjustuse saanud inimeste jaoks kahjuhüvitise taotlemine lihtsamaks. Kindlustussüsteemi loomiseks vajalikud sätted lisatakse ravimiseadusse. Järgnev ülevaade ongi koostatud praegu Riigikogu menetluses oleva eelnõu pinnalt ja tuleb arvestada, et eelnõu võib menetluse käigus muutuda.

Esialgse plaani järgi peaks kindlustussüsteem käivituma 1. mail 2022. Kindlustusega kaetakse eeskätt COVID-19-vaktsiinide manustamise tagajärjel tekkinud kahjujuhtumeid tagasiulatuvalt alates vaktsineerimise algusest

ehk 27. detsembrist 2020. Teisi vaktsiine, sh immuniseerimiskava vaktsiine, gripi, puukentsefaliidi ja nn reisivaktsiine hakkab kindlustus hõlmama alates 1. jaanuarist 2023.

Ravimiameti hinnangul on Eestis alates vaktsineerimise algusest registreeritud 5 surmajuhtumit, kus seos COVID-19-vaktsiiniga on võimalik, ning 2 juhtumit, kus seost ei tohi välistada (12). Kui siin mainida ka teisi vaktsiine, siis 2020. aastal esines kuus tuberkuloosivaktsiiniga seotud lümfadeniidi juhtu, mis olid üsnagi pikaajalised, ent nendele vaktsiinidele teatavasti pole tagasiulatav kahju hüvitamine planeeritud (13).

Kindlustusjuhtumeid hakkab edaspidi lahendama Eesti Haigekassa koostöös Ravimiametiga.

Kui inimesel ilmneb vaktsiini manustamise järel terviserike, siis tuleb tal kohe pöörduda arsti poole. Tulenevalt tervisliku seisundi raskusest võib inimene pöörduda nii perearsti, kiirabi kui ka haigla poole. Arst dokumenteerib patsiendi seisundi diagnoosimiseks vastuvõtul või selle raames tehtud uuringute tulemused tavapärasel korral. Seega arsti jaoks ei muutu midagi.

Kui vaktsineerimise järel ilmnunud terviserike on raske, saab inimene või tema pärija esitada vaktsiinikahju hüvitamise taotluse haigekassale. Raske tervisekahjustus on siinses tähenduses terviserike, mis kestab vähemalt neli kuud või millega kaasneb osaline või puuduv töövõime, raseduse katkemine, elundipuudulikkus või surm. Oluline on silmas pidada, et taotlus haigekassale tuleb esitada aasta jooksul kindlustusjuhtumi toimumisest. Kui taotlus jääb selle tähtaja jooksul esitamata, vabaneb haigekassa vaktsiinikahju hüvitamise kohustusest.

Kui haigekassa võtab taotluse menetluse, siis edastab ta 30 kalendripäeva jooksul alates selle saamisest Ravimiametile kõik kindlustusjuhtumit puudutavad andmed ja dokumendid.

Ravimiameti ülesanne on hinnata, kas vaktsineerimise ja patsiendil

tekkinud raske tervisekahjustuse või patsiendi surma vahel esineb tõenäoline põhjuslik seos, kindel põhjuslik seos või põhjusliku seose tõenäoline puudumine. Vaktsiinikahju hüvitamise eelduseks on vähemalt tõenäolise seose tuvastamine. Ravimiamet annab omapoolse hinnangu 90 kalendripäeva jooksul alates haigekassalt vastavate andmete ja dokumentide saamist.

Haigekassa otsustab vaktsiinikahju hüvitamise või sellest keeldumise, toetudes Ravimiametilt saadud hinnangule. Otsus langetatakse 30 kalendripäeva jooksul arvates hinnangu saamisest. Vaktsiinikahju hüvitis makstakse välja 30 kalendripäeva jooksul arvates otsuse tegemisest. Kui hüvitise taotleja ei ole haigekassa otsusega rahul, on tal õigus esitada vaie 30 päeva jooksul alates sellest teadasaamisest. Haigekassa lahendab vaide 90 päeva jooksul.

Hüvitamisele kuulub nii varaline kui ka mittevaraline kahju. Väljamakstava hüvitise summa sõltub vaktsineerimise tagajärjel saadud tervisekahjustuse raskusastmest. Maksimaalne võimalik hüvitatav summa ühe kindlustusjuhtumi kohta on 100 000 eurot. Alljärgnevalt on välja toodud hüvitamisele kuuluvad summad sõltuvalt vaktsiinikahjustuse raskusest:

- 1) mõõduka raskusega raske tervisekahjustuse eest 2000 eurot;
- 2) keskmise raskusega raske tervisekahjustuse eest 10 000 eurot;
- 3) raske tervisekahjustuse eest 25 000 eurot;
- 4) väga raske tervisekahjustuse eest 50 000 eurot;
- 5) üliraske tervisekahjustuse või surma eest 100 000 eurot.

Tervisekahjustuste raskusastmete tunnused kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Raskusastme hindamisel lähtutakse peamiselt ambulatoorse või statsionaarse ravi pikkusest, töövõimetuse kestusest, täiendavate ravimite tarvitamise vajadusest ning täiendavate protseduuride või operatsioonide või taastusravi vajadusest (14).

Kahjuhüvitise väljamaksmise korral tekib haigekassal tagasinõue vaktsiini valmistanud tootja vastu. Samas on haigekassal õigus loobuda hüvitise tagasinõudmisest vaktsiinitootjalt juhul, kui sellega kaasnevad kulutused ületavad tõenäoliselt vaktsiinikahju hüvitise maksmiseks tehtud kuludid.

Riikliku vaktsiinikindlustussüsteemi loomine ei tähenda sugugi seda, et inimesel kaob ära õigus esitada kahjuhüvitise taotlus vaktsiini tootjale. Vastupidi, inimene võib oma äranägemise järgi otsustada, kas ta esitab vaktsiinikahju hüvitamise taotluse haigekassale või vaktsiini tootjale. Sellises olukorras tasub märkida, et taotleja ei tohi saada ühe tervisekahjustuse eest topelthüvitist. Võib prognoosida, et tootjatele ei hakata ka tulevikus nõudeid esitama, sest loodav kindlustussüsteem on palju patsiendisõbralikum.

IV. VAKTSIINIKINDLUSTUSSÜSTEEMI RAHASTUS

Vaktsiinikindlustussüsteemi kehtestamine nõuab arusaadavalt kulutusi nii hüvitiste kulude kui ka süsteemi käivitamis- ja halduskulude katmiseks. Alljärgnevalt on selgitatud, kuidas hakkab toimima vaktsiinikindlustussüsteemi rahastamine.

Eelnõuga kehtestatakse kohustuslik vaktsiinikindlustusmaks turustajale. Nimelt hakkab vaktsiini turustaja tasuma haigekassale kindlustusemaks iga Eestis kasutamiseks turustatud vaktsiinidoosi eest. Maksustamisperioodiks peetakse üht kvartalit. Vaktsiinide turustajate kindlustusmaksetest kaetakse haigekassale ja Ravimiametile tekkivad hüvitiste väljamaksmisega seonduvad kulud. Eelnõuga nähakse aastal 2022 ette hüvitiste väljamaksmine üksnes COVID-19-vaktsiinist tingitud raskete tervisekahjustuste eest. Kuna nende vaktsiinide turustaja on riik, siis kaetakse 2022. aasta hüvitiste kulu riigieelarvest.

Vaktsiinikahju hüvitiste prognoositav kulu on 500 000 eurot ühe aasta kohta ehk kokku 1 000 000

eurot 2021. ja 2022. aastal aset leidnud kahjujuhtumite eest. Koos uue süsteemi käivitamiseks vajalike IT- ja halduskuludega on vaktsiinikindlustussüsteemi kogukulu riigieelarvele 2022. aastal 1 437 358 eurot. Selle rahastamiseks taotletakse lisavahendeid Vabariigi Valitsuse reservist.

2023. aastast moodustavad riigieelarve kulu COVID-19-vaktsiinide doosidelt saadud kindlustusmaksed. Samuti hakkab aastast 2023 kehtima kindlustusmaksete kohustus teiste vaktsiinide suhtes. Samas võib arvata, et vaktsiinitootjad arvestavad kindlustusmaksete kulu tulevikus vaktsiini hinna sisse, mis tähendab, et sisuliselt maksab tekkiva kahju kinni ikkagi ühiskond.

V. ÜLEVAADE RAHVUSVAHELISEST PRAKTIKAST

Eestis loodava riikliku vaktsiinikindlustussüsteemi väljatöötamisel arvestati muu hulgas ka teiste riikide praktikaga. Teadaolevalt on vaktsiinikahjude hüvitamise süsteem kasutusel 27 riigis, kusjuures vaid üksikud neist on eraõigusliku lähenemisega seotud vaktsiinikahjude hüvitamise süsteemid (15). Juurutatava Eesti vaktsiinikindlustussüsteemi loomisel võeti eeskujuga eelkõige Soome vastavast kogemusest (16).

Soomes kehtib eraõiguslik ravimikahjude, k.a COVID-19-vaktsiinidest tingitud kahju hüvitamise süsteem enamasti ühistulise kindlustusandja Finnish Mutual Insurance Company (17) kaudu. Soomes tegutsevatel ravimitootjatel ja importijatel on võimalus liituda ühistuga *Finnish Co-operative for Pharmaceutical Injury Indemnities*, kes sõlmib vastava kindlustusandjaga kindlustuslepingu oma liikmete nimel (18). Seega, kui inimesel peaks tekkima kahju vaktsiini manustamise tagajärjel, on tal õigus hüvitise saamiseks pöörduda kindlustusandja poole. Eraõigusliku kindlustussüsteemi peamine erinevus seisnebki selles,

et kahjuhüvitiste väljamakseid ei kaeta mitte riigieelarvest, vaid raha tuleb ravimitootjate enda tehtud kindlustusmaksetest.

Soomes kindlustusandja veebilehel kajastatud infost tuleneb, et kõnealuse ravimikindlustusega on hõlmatud kõik Soomes kasutusel olevad COVID-19-vaktsiinid ning järelikult ka nende manustamisest tekkinud kahju (19).

Taotlus COVID-19-vaktsiinikahju hüvitamiseks on võimalik esitada juhul, kui vaktsineerimise järel tekkinud tervisekahjustus on kestnud kauem kui kaks nädalat või kui selle raviks kulus rohkem kui 86 eurot (20). 2021. aasta novembri lõpuks esitati Soomes ligi 1000 taotlust, kusjuures tegemist oli üldjuhul kergete kõrvaltoimetega nagu palavik või süstekoha valu. Kahjuhüvitist maksti välja 220 inimestele, 270 taotlust jäi rahuldumata ning ülejäänud 500 oli tol hetkel menetluses. Väljamakstud kahjuhüvitise suurused on olnud vahemikus 600 kuni 1900 eurot, mõnel juhul on kahju hüvitist nõudnud isikutele kinni makstud ka meditsiinikulud (21).

Vaatamata sellele, et nii Soomes kui ka Eestis turustatakse enamasti samade tootjate ravimeid, ei ole need ravimitootjad seni vastanud üleskutsele kehtestada sarnane kahju hüvitamise süsteem ka Eestis (22).

VI. KOKKUVÕTE

Kokkuvõttes võib nentida, et riikliku vaktsiinikindlustussüsteemi kehtestamisega lahendatakse Eestis kaua aega kestnud ebamäärane olukord vaktsineerimisest tingitud kahju hüvitamisel.

Kindlustussüsteemi loomisega muudetakse kahjuhüvitise taotlemise protsessi nii, et vaktsineerimisest kahju saanud inimene või tema pärijad võivad lisaks tootja poole pöördumisele pöörduda ka oma nõudega Eesti Haigekassa poole. Vaktsineerimise järel tekkinud kahjujuhtumeid hakkab edaspidi lahendama Eesti Haigekassa koostöös Raviametiga.

Tulenevalt ilmnenu tervisekahjustuse raskusastmest võidakse saada hüvitist maksimaalset kuni 100 000 eurot ühe kindlustusjuhtumi kohta. Sellega hüvitatakse nii isikule tekkinud varaline kui ka mittevaraline kahju.

Vaktsiinikindlustussüsteem rakendub alates 1. maist 2022. Algselt hõlmatakse üksnes COVID-19-vaktsiini manustamise tagajärjel tekkinud kahjujuhtumeid alates vaktsineerimise algusest. Alates 2023. aastast hakkab süsteem kehtima ka teiste vaktsiinide suhtes.

Loodetavasti antakse vaktsiinikindlustussüsteemi kehtestamisega elanikkonnale teada, et vaktsineerimise tagajärjel raske tervisekahjustuse ilmnemise korral on riik igati valmis neid toetama ning seeläbi motiveeritakse inimesi vaktsineerima. Iga vaktsiinisaaja saab tulevikus olla kindel, et isegi kui peaks aset leidma äärmiselt ebatõenäoline raske kahjulik tagajärg, ei ole ta oma murega üksi, vaid saab raha. Raha omakorda tuleb haigekassalt, kes saab selle ravimitootjalt, kes omakorda peidab selle summa ravimi hinna sisse. Seega toimub rahaliste riskide jagamine kogu ühiskonnaga ning see on ka õiglane, sest vähemalt osaliselt ei võeta vaktsineerimist ette mitte ainult enda kaitseks, vaid seda tehakse ka ühiskonna kaitseks.

KIRJANDUS

1. Eestis algab COVID-19 vaktsineerimine. <https://vaktsineeri.ee/uudised/eestis-algab-covid-19-vaktsineerimine/> (28.01.2022).
2. Koroonaviiruse andmestik. <https://www.terviseamet.ee/et/koroonaviirus/koroonaviiruse-andmestik> (28.01.2022).
3. Vaktsiinid. <https://kkk.kriis.ee/et/kkk/covid-19-vaktsineerimine/vaktsiinid> (31.01.2022).
4. Stenogrammid. XIV Riigikogu, VI istungjärk, infotund. Kolmapäev, 27.10.2021, 12:00. <https://stenogrammid.riigikogu.ee/et/202110271200> (01.02.2022).
5. Krjukov A. Kallas vaktsiinikahjustuste fondi loomisest: see saadaks vale signaali. <https://www.err.ee/1608393752/kallas-vaktsiinikahjustuste-fondi-loomisest-see-saadaks-vale-signaali> (01.02.2022).
6. Sarv H. Kiige sõnul valitsuses vaktsiinikahjustuste fondi küsimuses konflikti pole. <https://www.err.ee/1608395276/kiige-sonul-valitsuses-vaktsiinikahjustuste-fondi-kusimuses-konflikti-pole> (01.02.2022).
7. Volmer K. Valitsuskabinet kiitis heaks vaktsiinikindlustuse põhimõtted. <https://www.sm.ee/et/uudised/valitsuskabinet-kiitis-heaks-vaktsiinikindlustuse-pohimotted> (01.02.2022).
8. Vaktsiinikindlustus. <https://www.sm.ee/et/vaktsiinikindlustus> (01.02.2022).

9. Lomp L. Riigikogus läbis esimese lugemise vaktsiinikahjude hüvitamise eelnõu. <https://www.postimees.ee/7438172/riigikogus-labis-esimese-lugemise-vaktsiinikahjude-huvitamise-eelnou> (01.02.2022).
10. Rudi H, Kooli R. Koroonavaktsiini tekitatud tervisekahju hüvitist tuleb nõuda ravimifirmalt. <https://www.err.ee/1608364092/koroonavaktsiini-tekitatud-tervisekahju-huvitist-tuleb-nouda-ravimifirmalt> (31.01.2022).
11. Advance Purchase Agreement („APA“) for the production, purchase and supply of a COVID-19 vaccine in the European Union. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/apa_astazeneca.pdf (03.02.2022).
12. Covid-19 vaktsiinide kõrvaltoimed: ajavahemikus 24.–30. jaanuar 2022 esitatud teated Eestis ja üldine teave. <https://ravimiamet.ee/covid-19-vaktsiinide-k%C3%B5rvaltoimed-ajavahemikus-24%E2%80%9330-jaanuar-2022-esitatud-teated-eesist-ja-%C3%B5cline> (03.02.2022).
13. Rats L. Plaanitav kindlustus kehtib tagasiulatuvalt vaid koroonavaktsiinile. <https://www.err.ee/1608425024/plaanitav-kindlustus-keh-tib-tagasiulatuvalt-vaid-koroonavaktsiinile> (03.02.2022).
14. Vaktsiinist põhjustatud tervisekahjustuste raskusastmete tunnused. <https://www.riigikogu.ee/download/ed764a24-704b-4fa5-9636-27d2b-052bec3, lk 5–6> (03.02.2022).
15. Faktileht: vaktsiinikindlustus. https://www.sm.ee/sites/default/files/news-related-files/faktileht_vaktsiinikindlustus.pdf (26.01.2022).
16. Tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutus-kindlustuse seaduse seletuskiri. 522 SE. <https://m.riigikogu.ee/download/b2cd267b-8124-405e-9701-3ed7c32474dc, lk 6> (01.02.2022).
17. Tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutus-kindlustuse seaduse seletuskiri. 522 SE. <https://m.riigikogu.ee/download/b2cd267b-8124-405e-9701-3ed7c32474dc, lk 9> (01.02.2022).
18. Finnish Co-operative for Pharmaceutical Injury Indemnities. <https://www.laakevahinkovakuutus.fi/in-english/> (03.02.2022).
19. Covid-19 vaccines. <https://www.laakevahinko.fi/en/esimerkkitapaukset-usein-kysyttya/> (01.02.2022).
20. Rudi H, Kooli R. Koroonavaktsiini tekitatud tervisekahju hüvitist tuleb nõuda ravimifirmalt. <https://www.err.ee/1608364092/koroonavaktsiini-tekitatud-tervisekahju-huvitist-tuleb-nouda-ravimifirmalt> (31.01.2022).
21. Soomes on vaktsiinide kõrvaltoimete tõttu hüvitist küsitud ligi 1000 korda. <https://www.err.ee/1608425543/soomes-on-vaktsiinide-korvaltoimede-tottu-huvitist-kusitud-ligi-1000-korda> (31.01.2022).
22. Nõmper A. Ants Nõmper: ravimitootjad võiksid hüvitada ise vaktsiinikahjud – nagu Põhjamaades. <https://epl.delfi.ee/artikkel/93294487/ants-nomper-ravimitootjad-voiksid-huvitada-ise-vaktsiinikahjud-nagu-pohjamaades> (03.02.2022).

Tervislik uni vähendab ebaterve eluviisiga seotud kardiovaskulaarset riski

USA ja Hiina teadlaste ühistöös hinnati une ja eluviisi seost riskiga haigestuda südame-veresoonkonnahaigustesse.

Analüüsiiti 303 690 Ühendkuningriigi biopangas registreeritud isiku kardiovaskulaarset riski sõltuvalt eluviisist ja une parameetritest. Keskmine jälgimisperiod oli 8,93 aastat. Eluviisi skoori hinnati 4 teguri – suitsetamine, rohke alkoholitarvitamine, ebapiisav füüsiline aktiivsus, ebaterve dieet – alusel. Ebaterveks eluviisiks tunnustati 3–4 loetletud komponendi esinemist.

Tervisliku une parameetriteks tunnustati une pikkust 7–8 tundi ööpäevas, hommikust eluviisi ning unetuse, norskamise ja päevase unisuse episoodide harva esinemist. Iga parameeter lisas ühe punkti tervisliku une skoori ja uni hinnati seda tervislikumaks, mida suurem oli punktide arv.

Kogu vaatlusperioodi jooksul registreeriti 10 218 kardiovaskulaarse haigestumise juhtu, sealhulga 6595 südameinfarkti ja 3906 insulti. Unemuster muutis oluliselt eluviisi skoori seoseid südame-veresoonkonnahaiguste ja infarktiga. Ebatervisliku unemustriga vaatluselustel seostus ebaterve eluviis 25% (95% uv 13–39%) suurenenud kardiovaskulaarse ja

29% (95% uv 13–47%) suurenenud müokardiinfarkti riskiga, samas kui tervisliku unemustriga vaatluselustel seostus ebaterve eluviis 18% (95% uv 15–21%) suurema kardiovaskulaarse ja 17% (95% uv 13–21%) suurema müokardiinfarkti riskiga.

Uuring kinnitab, et tervislik uni võib vähendada ebatervisliku eluviisiga isikute kardiovaskulaarset riski. Une kvaliteeti tuleks kindlasti patsientide kardiovaskulaarse riski hindamisel arvesse võtta.

REFEREERITUD:

Song Q, Wang M, Zhou T, et al. The lifestyle-related cardiovascular risk is modified by sleep patterns. *Mayo Clin Proc* 2022;97:519–30.

LÜHIDALT